

PROGRAM PROFILAKTYKI W PUBLICZNYM GIMNAZJUM IM. ŚW. JANA PAWŁA II W TYCZYNIĘ.

Założenia ogólne:

1. Program skierowany jest do uczniów naszej szkoły, ich rodziców i nauczycieli.
2. Program tworzy spójną całość ze Szkolnym Zestawem Programów Nauczania i Programem Wychowawczym Szkoły.
3. Realizatorami programu są: wychowawcy klas, pedagog szkolny, wychowawcy świetlicy, inni nauczyciele, Samorząd Uczniowski, rodzice (Rada Rodziców); osoby współpracujące, jak psycholog, terapeuta uzależnień, policja, kuratorzy zawodowi i społeczni i inni, wg potrzeb i możliwości finansowych szkoły.

Program został opracowany w oparciu o diagnozę środowiska szkolnego. Do zdiagnozowania wykorzystano następujące narzędzia badawcze:

- a) ankieta dla uczniów, rodziców i nauczycieli
- b) obserwacja zachowania uczniów
- c) rozmowy z rodzicami i uczniami
- d) analiza frekwencji w dziennikach lekcyjnych
- e) analiza dokumentacji pedagoga szkolnego
- f) wywiady z wychowawcami klas, nauczycielami i personelem szkoły.

Zebrane materiały i obserwacje społeczności uczniowskiej i ich analiza pozwoliły wyłonić następujące obszary zagrożenia:

- agresja nastolatków (drobne bójki, wymuszenia)
- problem wagarów
- palenie papierosów
- problem kradzieży na terenie szkoły
- duże różnice w zakresie posiadanej wiedzy między poszczególnymi uczniami powodujące konflikt interesów i potrzeb
- trudności z wykorzystaniem potencjału intelektualnego poszczególnych uczniów, w tym zbyt niska motywacja do nauki
- zwiększanie się liczby uczniów w trudnej sytuacji materialnej, dysproporcje między uczniami w tym zakresie
- ze względu na specyficzne położenie szkoły (park, bliska odległość do liceum) zagrożenie kontaktem ze środkami uzależniającymi.

Uwzględniając powyższe zagrożenia podjęto następujące kierunki działań profilaktycznych i interwencyjnych:

1. Opracowanie programu profilaktycznego szkoły w oparciu o przepisy prawne i zgodnego z założeniami Statutu Szkoły i Programem Wychowawczym Szkoły.

2. Profilaktyczne działania szkoły mające na celu eliminację wymienionych problemów:

- a) doskonalenie umiejętności i pogłębianie wiedzy nauczycieli i wychowawców klas oraz pedagoga szkolnego w zakresie prowadzenia działań profilaktycznych,
- b) opracowanie procedur postępowania wychowawców i nauczycieli w konkretnych sytuacjach (procedury szkolne),
- c) opracowanie jasnego kryterium oceny zachowania ucznia,
- d) współpraca z samorządem uczniowskim i włączenie go w realizację programu profilaktycznego,
- e) systematyczne organizowanie zajęć profilaktycznych przez pedagoga i wychowawców klas dla uczniów (uaktywnienie społeczności uczniowskiej, propozycje działań pro społecznych, pro zdrowotnych, propozycje spędzenia czasu wolnego),
- f) udział w spektaklach o tematyce profilaktycznej,
- g) współpraca z rodzicami - przekazywanie wiedzy na temat zagrożeń, włączanie ich w życie szkoły,
- h) wyposażenie biblioteki szkolnej w fachową literaturę z zakresu profilaktyki zagrożeń i uzależnień,
- i) współpraca z policją - zajęcia prewencyjne dla młodzieży, szkolenia dla nauczycieli, szybka interwencja w sytuacjach kryzysowych, zabezpieczanie imprez szkolnych,
- j) zapewnienie uczniom ciekawych możliwości spędzenia wolnego czasu (oferta zajęć pozalekcyjnych, koła zainteresowań),
- k) zachęcanie uczniów do udziału w różnorodnych akcjach na rzecz szkoły i środowiska,
- l) kształtowanie systemu wartości we współpracy z rodzicami,
- m) systematyczne omawianie, w ramach rad pedagogicznych, efektów realizacji programu profilaktycznego w szkole, wprowadzanie bieżących korekt,
- n) zapoznanie uczniów z podstawami wiedzy wynikającej z Ustawy o Postępowaniu w Sprawach Nieletnich ,
- o) ewaluacja planu wychowawczego ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki.

Cele główne programu:

1. Eliminowanie agresywnych zachowań uczniów i stosowanej przez nich przemocy.

2. Wdrażanie ucznia do przestrzegania norm zachowań dotyczących kultury osobistej.
3. Motywowanie uczniów do systematycznego uczęszczania do szkoły.
4. Wykształcenie właściwej postawy wobec problemu uzależnień.
5. Objęcie opieką uczniów w trudnej sytuacji materialnej.
6. Wyrównanie szans edukacyjnych młodzieży i stworzenie możliwości poszerzania wiedzy.
7. Przygotowanie do świadomego korzystania z multimedialnych środków przekazu.

Cele szczegółowe programu:

1. Przeciwdziałanie zachowaniom agresywnym:

- zwiększenie świadomości problemu: rozmiarów, mechanizmów, konsekwencji zachowań agresywnych,
- tworzenie dobrego klimatu wokół współpracy w redukowaniu przemocy w szkole:
 - ułatwienie aklimatyzacji uczniów klas pierwszych w szkole,
 - kształtowanie u uczniów umiejętności sprzyjających tolerancji i ćwiczenie zachowań tolerancyjnych w sytuacjach konfliktowych,
 - rozwijanie i podtrzymywanie prawidłowych kontaktów osobowych w szkole,
- opracowanie strategii profilaktyki (przeciwdziałania) przemocy rówieśniczej w szkole,
- przygotowanie młodzieży do odpowiedniego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia .

2. Przygotowanie do świadomego korzystania z multimedialnych środków przekazu:

- przekazywanie informacji dotyczących uzależnienia od telewizji i komputera (gier komputerowych i Internetu),
- uczenie, jak radzić sobie z manipulacją odbiorcą w środkach masowego przekazu,
- przedstawienie zagrożeń i szans, jakie niesą współczesna kultura „techno” i wirtualna rzeczywistość,
- kształtowanie umiejętności wartościowania przekazów medialnych oraz selektywnego i krytycznego ich wykorzystania.

3. Profilaktyka uzależnień od nikotyny, alkoholu, narkotyków i dopalaczy:

- przekazywanie młodzieży rzetelnej i dokładnej (dostosowanej do poziomu odbiorcy) wiedzy o specyfice substancji uzależniających, ich wpływie na organizm i psychikę młodych ludzi, na zachowanie i różne sfery życia człowieka, a także o mechanizmach i fazach powstawania uzależnienia,
- rozwijanie umiejętności mogących zmniejszyć ryzyko uzależnienia, takich, jak: poczucie własnej wartości, wewnętrznej kontroli, wyrażania uczuć, podejmowania decyzji, radzenia sobie ze stresem,
- rozwijanie umiejętności społecznych: rozpoznawania i radzenia sobie z presją ze strony grupy, trening odmawiania, ćwiczenie identyfikowania manipulacji ze strony reklam i nieulegania im oraz aktywne poszukiwanie wsparcia i pomocy w otoczeniu,
- ukazywanie alternatywnych wobec związanych z alkoholem i innymi środkami

psychoaktywnymi sposobów spędzania przez młodzież czasu wolnego.

4. Profilaktyka zachowań prozdrowotnych i zdrowego stylu życia:

- wdrażanie do zachowań sprzyjających zdrowiu, w szczególności utrwalanie nawyków racjonalnego odżywiania się, rekreacji ruchowej,
- zapoznanie z przyczynami i skutkami zaburzeń łaknienia typu bulimia i anoreksja
- ukazywanie znaczenia wpływu obecnego stylu życia na zdrowie potomstwa i przebieg okresu starości.

5. Przygotowanie młodzieży do życia w rodzinie oraz odpowiedzialnego podejścia do zagadnień związanych z rozwojem seksualnym:

- przedstawienie zagadnień rozwojowych młodzieży, rządzących nimi prawidłowości oraz zagrożeń dla rozwoju seksualnego, w tym zagrożeń dotyczących chorób przenoszonych drogą płciową i AIDS,
- ukazywanie znaczenia wpływu rówieśników oraz wychowania seksualnego realizowanego przez dorosłych (rodziców i nauczycieli) na rozwój seksualności młodzieży
- ukazywanie znaczenia i wartości rodziny w życiu każdego człowieka
- przygotowanie młodzieży do odpowiedzialnego pełnienia ról społecznych, w tym związanych z płcią.

Formy realizacji

1. Działania skierowane do uczniów:

- rozmowy z uczniami na aktualne i ważne dla nich tematy, dotyczące środków uzależniających, życia seksualnego, zagrożeń cywilizacyjnych - indywidualnie z uczniami oraz z całymi grupami (klasami) młodzieży, w formie pogadarek, prelekcji, wykładów, dyskusji na lekcjach wychowawczych, podczas nauki innych przedmiotów, w czasie realizacji ścieżek edukacyjnych, a także podczas zajęć pozalekcyjnych,
- zapewnienie młodzieży udziału w konkursach o charakterze profilaktycznym, organizowanych przez szkołę oraz przez instytucje współpracujące ze szkołą ,
- wykorzystanie spektakli teatrów profilaktycznych, połączonych z dyskusją młodzieży i kontynuacją problematyki na godzinach wychowawczych,
- spotkania z terapeutą uzależnień i innymi osobami, prowadzącymi profilaktykę uzależnień,
- przeprowadzenie spotkań klasowych z higienistką szkolną dotyczących anoreksji i bulimii, ich przyczyn, oraz form pomocy, a także poświęconych innym problemom młodzieży,
- korzystanie z innych przykładowych programów profilaktycznych – wg potrzeb zespołów klasowych,
- organizowanie (w miarę potrzeb i możliwości) spotkań młodzieży:
 - z policjantem z zespołu zapobiegania przestępczości dzieci i młodzieży (Modelowe Zasady i Metody Współpracy z Policją – w załączeniu),
 - z psychologiem pracującym np. z osobami uzależnionymi,

- ze służbą zdrowia - omawianie problemów dojrzewania itp.,
 - działania związane z realizacją Programu Szkoły Promującej Zdrowie.

2. Działania skierowane do rodziców:

- poruszanie tematyki ujętej w programie podczas klasowych spotkań z rodzicami i rozmów indywidualnych,
- przekazywanie rodzicom informacji dotyczących profilaktyki zachowań patologicznych wśród młodzieży – w formie ulotek oraz wywieszania ich na tablicy ogłoszeń podczas wywiadówek,
- zaproszenie psychologa lub przedstawiciela służby zdrowia na spotkanie z rodzicami w celu omówienia przyczyn zaburzeń łaknienia oraz innych problemów młodzieży, a także ukazującego dostępne formy pomocy,
- udzielanie rodzicom pomocy w dotarciu do odpowiednich instytucji i osób zajmujących się terapią młodzieży uzależnionej, oraz wykazującej inne zaburzenia rozwoju,

3. Działania skierowane do nauczycieli:

- zachęcanie nauczycieli do poszerzania kwalifikacji niezbędnych przy poruszaniu problematyki ujętej w programie podczas warsztatów, szkoleń, konferencji i innych form doskonalenia dostępnych w naszym regionie,
- przeprowadzanie szkoleń zgodnie z potrzebami szkoły,
- udostępnianie ciekawych artykułów z prasy dotyczących problemów młodzieży, interesujących przykładów i form pracy wychowawczej i profilaktycznej na tablicy ogłoszeń w pokoju nauczycielskim,
- udostępnianie spisu zasobów biblioteki (w tym posiadanej filmoteki) – dotyczących wymienionych w programie dziedzin profilaktyki – w pokoju nauczycielskim,
- opracowanie i udostępnianie nauczycielom i wychowawcom scenariuszy ciekawych zajęć z dziedziny profilaktyki,
- zaangażowanie w wymianę informacji (artykułów, scenariuszy, programów itp.) wszystkich nauczycieli.
- włączanie się w ogólnopolskie akcje i kampanie z zakresu profilaktyki np. „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, Szkoła Promująca Zdrowie

Powyższa lista działań może być rozszerzona o inne, niewymienione wyżej, zwłaszcza w przypadku wystąpienia w środowisku ważnych dla młodzieży problemów; poszczególne punkty realizowane mogą być dogłębniej w razie zapotrzebowania danych zespołów klasowych. Niezbędne jest też systematyczne diagnozowanie problemów młodzieży i rodzajów zagrożeń, z jakimi ma do czynienia, aby oferta profilaktyczna szkoły była jak najbardziej adekwatna do potrzeb rozwojowych uczniów.

Spodziewane efekty podjętych działań profilaktycznych:

1. Szkoła w opinii uczniów i rodziców uważana jest za bezpieczną.(analiza ankiet i dokumentacji szkolnej).
2. Biblioteka wyposażona jest w publikacje dotyczące profilaktyki i najnowsze wiadomości z zakresu nauczania i wychowania - materiały dostępne również dla rodziców.
3. Poszerzany jest stale bank informacji (dla nauczycieli) dotyczących ciekawych lekcji wychowawczych.
4. Poszerzenie wiedzy nauczycieli owocuje lepszymi relacjami uczeń -nauczyciel - rodzic co pozwala na szybszą i skuteczniejszą interwencję oraz na łatwiejsze wychwycenie i zrozumienie problemu.
5. Szkoła posiada wypracowane procedury postępowania w sytuacjach zagrożeń.
6. Uczniowie chętnie biorą udział w różnorodnych konkursach i zawodach a wyniki w nauce są bardzo dobre.
7. Uczniowie są współgospodarzami szkoły, samorząd uczniowski jest aktywny, podejmuje ciekawe akcje.
8. Uczniowie i ich rodzice mają możliwość korzystania ze wsparcia profesjonalnych instytucji współpracujących w ramach programu profilaktycznego.
9. Uczniowie wypracowują zasady współżycia i tolerancji.
10. Liczba wagarów jest nieduża.
11. Zmniejsza się liczba zachowań agresywnych.
12. Uczniowie odnoszą sukcesy w sporcie.
13. Wszyscy uczniowie w trudnej sytuacji mogą liczyć na pomoc i wsparcie.
14. Rodzice przełamują wstyd i w razie potrzeby śmiało zgłaszają swoje trudności.
15. Uczniowie wyposażeni są w wiedzę z zakresu profilaktyki.

Ewaluacja:

1. Ankiety.
2. Obserwacje.
3. Wywiady indywidualne i grupowe.
4. Analiza dokumentacji szkolnej i porównywanie wyników